

матичната житейска философия на ромите, тяхната синкретична и повече инструментална по функционалното си предназначение религиозност, не е трудно да се обясни защо те са отдали предпочитанията си на предлаганите им „пространствени оферти“ (социални и географско-природни) на славянските страни и народи. Не трябва да се забравя и обстоятелството, че по друмищата на историческото си движение циганите обективно и субективно са опознали и преживели „пустинничеството“, духа и спецификата на отшелническият начин на живот – и в социален, и в географско-природен план. Така че изолираността от друг социален субект (в географско-природен и социален аспект), скръбта и уединението в себе си, търсенето на сили и воля отново и единствено сред своите, превъзможването на историческите и актуалните страдания и проблеми най-вече чрез тези, които са „рамо до рамо“ с тебе, са били перманентна част от биографията на ромското преселение. Нещо повече. В пределите на славянски населеното географско-природно пространство в тези исторически времена все още в някаква степен и форма са се съхранявали и битували симбиотично различни езически, древномитологични и религиозни, изконно етнически вярвания. Те са съществували паралелно и най-вече под егидата на доминиращите официално валидизирани конфесии или техните разновидности. Тази относителна, но все още зрима, пулсираща, духовно уловима калейдоскопичност в ценностно-нормативните пластове и еталони, детерминиращи поведението и житейските координати на средновековния „масов човек“, безспорно е съответствала по някакъв начин и в някаква форма на духовните претенции, очаквания, търсения и терзания на ромите за „по-тих житейски пристан“. Още повече че тя е отговаряла отчасти и на преживяното от самите тях (в дългите преходи в социалното и природно-географското пространство) доброволно или насилствено съвместяване на древни езически вярвания, които са имали все по-заглъхващ функционален резонанс върху ромската душевност и битност, с доминиращите официално валидизирани или свободно изповядвани и от тях самите други религии.

От не по-малка значимост е била природата на славянската душа, на която обръща внимание Б. Мизов. Явната или дискретно фиксираната задушевност на славянската психика, отвореността на